

konvergenzia

7-17/02/2019

stra

vin

skij

„máme voči hudbe povinnosť,
musíme ju vynájsť.“

igor stravinskij

„počas dlhého a plodného života
vytvoril výnimočné dielo, ktoré
akoby obsiahlo všetku hudbu:
od primitívneho ľudového umenia
po vysoko sofistikovaný serializmus,
od asketickej cirkevnej hudby
po slobodný jazz. Cez osobitú alchýmiu,
akýmsi tajným kúzlom, dokázal
toto všetko absorbovať a vydať
späť v úplne novej, originálnej
a nenapodobiteľnej podobe.“

leonard bernstein

04/02/ takmer sólo / denník n

19:00 / nová cvernovka

Nielen, ale aj o Stravinskom. Stretnutie redaktora Denníka N a hudobného publicistu Olivera Reháka s violončelistom Jozefom Luptákom, na ktorom sa bude rozprávať a hrať.

07/02/ čítanie o hudbe s robertom rothom

19:00 / klub pod lampou

Robert Roth číta Stravinského. Brillantné, duchaplné, ironické. Bonmoty o hudbe a hudobníkoch zo Stravinského kníh Kronika môjho života a Hudobná poetika s ukážkami zo skladateľovej tvorby. Pripravil Andrej Šuba.

13/02/ svätenie jari

19:00 / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu

Svätenie jari, Petruška, Pulcinella, Bozk víly, Mavra. Kultové Stravinského diela v komorných verziách v interpretácii špičkových slovenských interpretov.

igor stravinskij (1882—1971)

**Chanson russe / Talianska suita / Divertimento /
Danse russe / Svätenie jari**

M. Skuta, N. Skuta klavír

M. Paľa husle, K. Paľová klavír

J. Lupták violončelo

14/02/ concertino

19:00 / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu

Mikrokozmos Stravinského komornej hudby od ruského obdobia až po neskoré diela, vrátane slovenských premiér.

igor stravinskij (1882—1971)

**Pour Picasso / 3 skladby pre sláčikové kvarteto /
4 ruské piesne / 3 piesne na Shakespeara / Elégia /
Double Canon „R. Dufy in memoriam“ / Concertino /
Concerto „Dumbarton Oaks“**

E. Šušková spev

I. Messin^(AT) flauta / B. Dugovič klarinet / P. Kajan fagot /

V. Vojčík, P. Kižňanský lesný roh

I. Karško, P. Biely, I. Kovalčíková^(CZ) husle /

J.-M. Hernandez^(CAN), M. Ruman, P. Vrbinčík viola

J. Lupták, A. Gál violončelo / J. Griglák, R. Ragan kontrabas

M. Kmeťková harfa / O. Veselý gitara

15/02/ stravinskij na plátne

18:00 / kino lumière

Stravinskij a Príbeh vojaka na filmovom plátne.

Stravinskij (1965) dokument

W. Koenig & R. Kroitor réžia

The Soldier's Tale (1983) animovaný film

R. O. Blechman animácia, réžia

16 & 17/02/ príbeh vojaka

19:00 / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu

Nadčasová Stravinského rozprávka pre dospelých – o láske, vojne a o tom, ako nezaprestať svoju dušu.

igor stravinskij (1882—1971)

Tri skladby pre sólový klarinet / Príbeh vojaka

Robert Roth rozprávač

Ivica Franeková, Krisztián Gergye^(HU) tanec

I. Karško husle / J. Griglák kontrabas / R. Šebesta klarinet / P. Kajan fagot

Z. Molnár trúbka / B. Belorid trombón / P. Kosorín bicie

B. Dugovič klarinet

E. Flašková, J. Štrasser preklad / S. Lavrík réžia / K. Lupták scéna

M. Šimkovičová tieňohra / M. Kupčo svetelný dizajn / A. Irhová kostýmy

Z. Čičelová, L. Majerčáková, Ľ. Dait technická spolupráca

„ak je tendencia opäť prečítať a prehodnotiť celú históriu hudby vlastná všetkým veľkým modernistom, Stravinskij ju zosobňuje najzreteľnejšie. (...) v jeho putovaní dejinami hudby, teda v jeho eklekticizme, vedomom, zámernom, gigantickom a nikomu nepodobnom je i jeho absolútna s nikým neporovnateľná originalita.“

milan kundera

príbeh vynálezcu hudby

„Narodil sa blízko Sankt Peterburgu, žil vo Švajčiarsku, Francúzsku a v Kalifornii; zomrel v New Yorku a pochovali ho v Benátkach. Do života vstúpil ako Rus, žil ako Francúz a zo sveta odišiel ako Američan. Učil sa od veľkých mužov 19. storočia, spolupracoval s poprednými umelcami 20. storočia a neprestáva zaujímať tvorivých duchov a ovplyvňovať naše životy ani dnes. Otriasol svetom hudby Svätením jari, opäť tento svet stvoril v Pulcinellovi a zaskočil ho prostredníctvom Movements.“

Louis Andriessen & Elmer Schönberger: Apollonian Clockwork
(Amsterdam University Press, 1989)

Život za cára

Stravinského detstvo v rodine prísneho otca, známeho basistu Mariinského divadla a mimoriadne kritickej matky – klaviristky, ktorá vynikala hrou z listu, bolo podľa jeho vlastných slov často smutné a osamelé. Viac ako obrazy rodinného života s rodičmi a súrodencami sa v Stravinského spomienkach na toto obdobie vynárajú letá na vidieku – jeho vône, farby a zvuky, a samozrejme hudba v Petrohrade. Medzi prvé silné zážitky budúceho skladateľa patrila návšteva Glinkových opier *Život za cára* a *Ruslan a Ludmila*. Na poslednej z nich prvý a poslednýkrát zahliadol Čajkovského. Bolo to v čase premiéry *Patetickej symfónie*, po ktorej slávnemu skladateľovi ostávali už len týždne života. Stravinskij neskôr hudbu týchto dvoch „kozmpolitných“ tvorcov favorizoval pred tvorbou Mocnej hŕstky a ich pamiatke venoval operu *Mavra* (1922) na motívy Puškinovej poviedky. „Nacionalistickú“ orientáciu v hudbe označoval podobne ako jeho antipód Arnold Schönberg za naivnú. V *Kronike môjho života* (1935/1936) píše: „*Táto národno-etnografická estetika, ktorú vytrvalo pestovali nie je vo svojej podstate príliš vzdialená od ducha filmov o Rusku cárov a bojarov. Nachádzame u nich – rovnako ako u moderných španielskych folkloristov, či už maliarov alebo hudobníkov – práve onú naivnú, no nebezpečnú nejasnú túžbu prerábať umenie, ktoré inštinktívne vytvoril ľudový génius.*“

Keďže sám sa v tzv. „ruskom období“ (*Vták ohnivák, Petruška, Svätenie jari*) a často i neskôr silne inšpiroval ruskou ľudovou hudbou (napr. v *Svadbe* či v *Príbehu vojaka* z čias švajčiarskeho exilu), viac ako „národno-etnografická estetika“ ho podľa všetkého dráždila poetika týchto skladateľov, orientovaná na nemecký romantizmus. Stravinskij obdivoval skôr Debussyho, s ktorým ho dodatočne spojilo priateľstvo založené na vzájomnom rešpekte. Stravinskij nemal rád školu, radšej trávil čas improvizu-

júc za klavírom alebo listujúc partitúry známych opier. Napriek evidentnému záujmu o hudbu v ňom ale rodičia nerozpoznávali výnimočný talent. V roku 1901 nastúpil na štúdium práva, o rok neskôr však začal navštevovať pre neho oveľa dôležitejšie súkromné hodiny kompozície u Nikolaja Rímskeho-Korsakova. Ten mu neodporučil známe petrohradské konzervatórium, údajne aby ho neodradil tamojší akademizmus, ale rozhodol sa mu venovať sám. Farebnosť partitúr starého ruského majstra našla bezprostredný odraz v Stravinského hudobnom myslení, rýchlo sa však vybral aj po vlastných cestách. Dôležitým sprievodcom na nich sa stal rytmus. Olivier Messiaen v knihe rozhovorov s Claudom Samuelom povedal: „*Stravinskij má nesmierny význam, pretože bol prvým, kto presunul v hudbe pozornosť na rytmus: používaním čisto rytmických tém, kombináciou ostinát, ale predovšetkým evolučnosťou rytmu...*“ V roku 1908 Korsakov umiera, Stravinskému uvádzajú v Petrohrade jeho učiteľovi dedikovanú orchestrálnu skladbu *Ohňostroj* a na koncerte je prítomný i impresáριο Ruského baletu Sergej Ďagilev. O dva roky má v Paríži premiéru balet *Vták ohnivák*, ktorý v mekke moderného umenia urobil zo Stravinského novú skladateľskú hviezdu práve rozbiehajúceho sa storočia.

Parížsky škandál

„*Najimaginatívnejším dielom z hľadiska inštrumentácie ostáva pre mňa stále Vták ohnivák. Jazyk Svätenia je síce oveľa osobitejší, no orchestráciu skladby diktuje hudobný priebeh tým najpriamejším spôsobom. V prípade Vtáka ohniváka však bezprostredne vyplýva zo spôsobu písania. (...) Stravinského modelom boli Rimskij-Korsakov alebo Skriabin. Orchester v Petruškovi, a ešte viac v Svätení jari je už typicky Stravinského, otázka vplyvu nie je viac namieste. Hudobné nápady vo Vtákoví ohnivákovi sú skutočne vydarené, je však možné identifikovať ich zdroje. Invencia v orchestrácii je nadradená hudbe, kým v Svätení jari sú hudobná inšpirácia a orchestrácia na rovnakej úrovni,*“ povedal o kľúčových dielach tzv. „ruského obdobia“ brilantný interpret Stravinského hudby Pierre Boulez. So *Svätením jari*, ktoré podľa neho „*vystavilo rodný list hudbe 20. storočia*“ (Boulez), sa spája aj jeden z najznámejších škandálov v dejinách umenia. „*Opustil som sálu ešte počas prvých taktov, ktoré okamžite vyvolali smiech a posmešky. Bol som zhnusený. Výkriky boli najskôr izolované, no čoskoro sa rozšírili na celé divadlo (...) v hľadisku rýchlo nastal hrozivý lomoz. (...) Aby upokojil hluk, dával Ďagilev osvetlovačom pokyn raz rozsvietiť, raz zhasnúť svetlo v sále,*“ napísal skladateľ o búrlivej parížskej premiére diela 29. mája 1913. Rusko, ktoré Stravinskij s Nižinským predstavili mondénnej západnej Európe, bolo barbarickou a exotickou krajinou pohanských rituálov, vyjadrených v hudbe drs-

ne znejúcimi disonanciami a exaltovanými rytmami. Dirigent premierového uvedenia baletu Pierre Monteux mal pri prvom zoznamení s dielom chuť ujst' a aj skladateľovi naklonený Debussy, ktorý s nadšením privítal *Petrušku*, ostal po vypočutí *Svätenia* oveľa rezervovanejší. Ešte desaťročia po premiére spomínal skladateľov syn Soulima na pocit viny, ktorý sa ho ako malého chlapca zmocnil pri udalostiach sprevádzajúcich prvé uvedenie skladby. Tri veľké „ruské“ balety, vytvorené v rozpätí len troch rokov (1910—1913), sa stali vôbec najhranejšími Stravinského dielami a zaistili mu svetovú slávu. Fragментy zo *Svätenia* si neskôr vybral do animovaného filmu *Fantázia* Walt Disney a neustály hlad publika po *Vtákoví ohnivákovi* niekedy tak dráždil jeho tvorca, že ho provokatívne nazýval „lízatkom pre publikum“. Nie každý však podľahol čaru týchto diel. Prokofiev v nich nenašiel hudbu, kritizoval ich deskriptívnosť viazanú na dej i pohyb a po vypočutí *Svätenia* poznamenal: „Nerozumel som tomu ani za mak.“ Dirigent Sir Thomas Beecham sa zase o *Vtákoví ohnivákovi* vyjadril s typickým anglickým sarkazmom: „Ani v najnovšej Stravinského skladbe som nenašiel presvedčivé známky, že by medzičasom zmúdreľ. Je to pozoruhodný inovátor. (...) Prírodzene sa páči a bude sa páčiť najmä mladým a emocionálne nezrelým.“ Sľubnú Stravinského kariéru prerušila 1. svetová vojna, ktorú s rodinou prečkal z väčšej časti na vidieku v švajčiarskom exile, dúfajúc v návrat do Ruska. K tomu však došlo až o polstoročie neskôr.

Obrátenia malého Modernského

„Ovzdušie Francúzska, kde Stravinskij žil už dlhé roky, a azda aj obdiv k Čajkovskému ho pravdepodobne podnietili, aby svoje úžasné farebné orientálne umenie s takmer ázijskou atmosférou, zložitými harmóniami a barborskými rytmami prudkými ako uragán, vystriedal hudbou striedmou, obmedzujúcou sa na podstatné a s veľkým zmyslom pre proporcie, čo jej však neuberalo na veľkosti ani na pôvabe, ale vyvolávalo v nás cit bez vyumelkovanosti, čistý a zjasnený,“ napísal v spomienkach Darius Milhaud. Nová cesta, na ktorú skladateľ nastúpil v *Pulcinellovi* (1920), námetom akosi talianskom bratrancovi *Petrušku*, sa nepozdávala rovnako všetkým. Nemecký skladateľ Hans Eisler novej štýlovej orientácii Stravinského v duchu svojho marxistického presvedčenia vyčítal buržoázný pôvod a génus taktovky Wilhelm Furtwängler označil neoklasicizmus bez rešpektu za triviálny secondhand s poznámkou, že vždy radšej uprednostní „*hlúpeho Brucknera než premúdreleho Stravinského*“. Nemožno obísť ani apoštola hudobnej avantgardy Adorna, pre ktorého sa skladateľ touto zmenou stal raz a navždy symbolom reakcionárstva. „*Môže skladateľ siahnúť po hudbe minulosti a súčasne sa pohybovať vpred?*“ pýta sa Stravinskij v knihe *Témy a epizódy* (1966), aby vzápätí priznal, že odpoveď na takúto akademickú otázku ho nikdy netrápila. Na-

šťastie, inak by možno nevznikli diela ako *Apollon musagète* alebo *Žalmová symfónia*, o ktorej Šostakovič napísal: „*Akonáhle som získal partitúru, prepísal som ju pre klavír štvorročne. Prehral som ju svojim študentom. Pritom som si všimol, že v jej konštrukcii niečo nehrá. Je spichnutá príliš nahrubo, je vidieť švy. V Symfónii v troch častiach je to ešte zjavnejšie. U Stravinského sa to vlastne stáva dosť často; konštrukcia trčí zo skladieb ako lešenie zo stavby. Žiadne prirodzené, plynulé prechody. To ma irituje, na druhej strane to ale poslucháčom uľahčuje porozumenie. V tom asi tkvie jedno z tajomstiev Stravinského popularity.*” Jedným z dôvodov na pohľad do minulosti, spoločný pre celú generáciu, bola nechúť voči opotrebovanému romantickému klíše i senzualnosti impresionizmu. Nádej na šťastnú budúcnosť ľudstva sa rozplynula vo víre vojnového besnenia, pohľad späť bol pochopiteľný. „*Preč s vlnami, rusalkami a vôňami noci. Potrebujeme umenie, ktoré stojí na zemi, hudbu všedného dňa – objektívne umenie oddelené od individua, ktoré necháva poslucháča pri jasnom vedomí – dokonalé, čisté bez prebytočných ornamentov,*” napísal ešte v roku 1918 Jean Cocteau, neskôr autor libreta k Stravinského oratóriu *Oedipus Rex*, a v jeho slovách v istom zmysle cítiť odraz najcitovanejšej myšlienky ruského skladateľa: „*Hudba podľa mňa vo svojej samotnej podstate nie je schopná vyjadriť nič: či už ide o pocit, postoj, psychický stav, prírodný jav etc.*” V stave duchapľnej inercie a pri klasických témach zotrval skladateľ v podstate až do 50. rokov 20. storočia. Jedným z impulzov ďalšej zmeny bolo uvedenie opery *Život roztopašníka* v Paríži. Mestu, osudovo spätému so skladateľovou kariérou, sa Stravinskij zrazu zdal málo zaujímavý. V tom čase sa hudobníkovi, ktorý sa od roku 1945 staral ako „najsľávnejší žijúci skladateľ” o rozruch v Spojených štátoch amerických, prihlásil mladík, živo sa zaujímajúci o jeho dielo. Robert Craft, na ktorého webovej stránke hrdo svietil nápis „dôverník Igora Stravinského”, pripomínajúci tak trochu Schindlerove vizitky „priateľ Beethovena”, mal povest' zdatného organizátora a dirigenta súčasnej hudby. Medzi jeho špeciality patrili aj diela 2. viedenskej školy. Napriek tomu, že Stravinskij obdivoval Schönbergovu melodrámu *Pierrot lunaire* už v čase jej vzniku, zmienkam o jej tvorcovi sa v rozhovoroch dlhú dobu takmer programovo vyhýbal s poznámkou, že je príliš vzdialený jeho estetike. A napriek tomu, že v Hollywoode nebývali od seba ďaleko, spoločenský Rus a introvertný intelektuál z Rakúska sa spolu nestretli ani v „americkej továrni na sny”. Po Schönbergovej smrti a pod Craftovým vplyvom sa však Stravinskij postupne začal zaujímať o serializmus a výsledkom boli diela ako *Canticum sacrum* (1955), *Threni* (1958), *Movements pre klavír a orchester* alebo *Potopa* (1962). „*Samozrejme vyžaduje väčšie úsilie učiť sa od mladších (...)* Keď však máte sedemdesiatpäť rokov a vašu generáciu vystriedali štyri ďalšie, už sa nemôžete rozhodovať, ako ďaleko môže skladateľ zájsť, ale pokúšať sa

objaviť, čo je to nové, čo robí novú generáciu novou," povedal Stravinskij v rozhovore s Craftom. Zmena skladateľovho štýlu bola opäť zdrojom polemík, a bol to Šostakovič, kto sa ho zastal: „Nevzdalanci tvrdia, že v starobe Stravinskij komponoval zle. To je ohováranie a závišť. Podľa mňa je to naopak."

Requiem canticles

„Moju najväčšiu a jedinú skladateľskú krízu priniesla strata Ruska a kontaktu s jeho jazykom, nielen hudobným, ale i rečou," napísal v *Kronike môjho života* skladateľ. V exile žijúci svetobežník sa do Sovietskeho zväzu krátko vrátil v roku 1962. Návrat bol triumfom, na koncerty sa tlačili tisíce ľudí a Stravinského zrazu s pompou vítali súdruhovia, ktorí predtým verejne hanbili jeho meno. Dmitrij Šostakovič neskôr na túto návštevu spomínal nasledovne: „Jednému z týchto pokrytcoov podal Stravinskij namiesto ruky svoju palicu. Ten ju musel prijať a ukázať tak svoju lokajskú dušičku. Ďalší sa obšmietali okolo, ale neodvážil sa ku Stravinskému pristúpiť, pretože mal priveľa masla na hlave." A Craft si do denníka poznamenal: „...byť uznávaný a oslavovaný v Rusku ako Rus a môcť tam predniesť svoje diela znamenalo pre neho viac ako hocíčo po celý čas, čo som sa s ním poznal." Napriek tomu, že vo svojej knihe prednášok pre Harvard s názvom *Hudobná poetika* sa Stravinskij k hudobnému životu v Rusku vyjadruje veľmi kriticky, na kritiku iných vo vzťahu k svojej starej vlasti bol veľmi citlivý. V rokoch 1958—1968 sa Stravinskij venoval dirigovaniu a nahrávaniu vlastných diel pre nahrávaciu spoločnosť Columbia, na ktorom intenzívne spolupracoval s Craftom. Kvôli striktnému presvedčeniu, že interpret má skladateľovo dielo reprodukovať, považoval vlastné nahrávky za definitívne a v jeho očiach nenašli milosť starí priatelia (Monteux, Ansermet) ani nové dirigentské hviezdy (Karajan). Od roku 1967 začal skladateľ slabnúť a jeho zdravie sa zhoršovalo. Zomrel 6. apríla 1971 vo svojom newyorskom byte. Jeho telo prepravili do Talianska a pochovali podobne ako Ďagileva na ostrove San Michele v benátskej lagúne. V meste viseli plagáty, ktoré oznamovali, že „Benátky si uctia veľkého hudobníka Igora Stravinského, ktorý si ako gesto mimoriadneho priateľstva želal byť pochovaný v meste, ktoré miloval viac než ktorékoľvek iné." Tvorbu Stravinského výstižne glosoval Leonard Bernstein: „Počas dlhého a plodného života vytvoril mimoriadne osobité dielo, ktoré akoby obsiahlo všetku hudbu – od primitívneho ľudového umenia po vysoko sofistikovaný serializmus, od asketickej cirkevnej hudby po otvorený jazz. Cez osobitú alchýmiu, akýmsi tajným kúzlom dokázal toto všetko absorbovať a vydať späť v úplne novej, originálnej a nenapodobiteľnej podobe."

Andrej Šuba

Písané pre *Hudobný život* 3/2012

svätenie jari / 13/02/2019

19:00 / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu
great concert studio of the slovak radio

Igor Stravinskij (1882—1971)

Chanson russe (1937)

Jozef Lupták violončelo/cello

Nora Skuta klavír/piano

Talianska suita / Suite Italienne (arr. S. Dushkin) (1933)

I. Introduzione: Allegro moderato

II. Serenata: Larghetto

III. Tarantella: Vivace

IV. Gavotta con due variazioni

V. Scherzino

VI. Minuetto e finale

Divertimento (arr. S. Dushkin) (1934)

I. Sinfonia

II. Danses suisses

III. Scherzo

IV. Pas de deux: Adagio – Variation – Coda

Danse russe (arr. S. Dushkin) (1932)

Milan Paľa husle/violin

Katarína Paľová klavír/piano

prestávka / intermission

Igor Stravinskij (1882—1971)

Le sacre du printemps / Svätenie jari / The Rite of Spring (1913)

(verzia pre dva klavíry)

L'Adoration de la terre / The Adoration of the Earth

- I. Introduction
- II. Les Augures printanieres et Danse des adolescentes / The Harbingers of Spring and Dance of the Adolescents
- III. Apparition des adolescentes / Appearance of the Adolescents
- IV. Jeu du rapt / Mock Abduction
- V. Rondes printanieres / Spring Rounds
- VI. Jeux des cites rivales / Games of the Rival Cities
- VII. Cortege du Sage / Procession of the Sage
- VIII. Le Sage / The Sage
- IX. Danse de la terre / Dance of the Earth

Le Sacrifice / The Sacrifice

- I. Introduction
- II. Le Cercle mysterieux des adolescentes / Mystical Circle of the Adolescents
- III. Glorification de l'elue / Glorification of the Chosen One
- IV. Evocation des ancetres / Evocation of the Ancestors
- V. Action rituelle des ancetres / Ritual of the Ancestors
- VI. Danse sacrale – l'elue / Sacrificial Dance – The Chosen One

Miki Skuta klavír/piano

Nora Skuta klavír/piano

Danse russe (1932) **Suite italienne** (1933)

Divertimento (1934) **Chanson russe** (1937)

Hudba *Ruského tanca* pochádza z baletu *Petruška*. Verzia pre husle a klavír je výsledkom Stravinského spolupráce s poľsko-americkým huslistom Samuelom Dushkinom (1891—1967), pre ktorého skladateľ na objednávku vydavateľstva Schott napísal *Husľový koncert*, neskôr tiež *Duo concertant* (1932). Umelci absolvovali začiatkom 30. rokov viaceré spoločné koncerty v Európe i v USA. Komorné úpravy hudby z populárnych diel tzv. ruského obdobia *Vták ohnivák*, *Petruška*, *Bozk víly* (*Divertimento*), *Spev slávika* a *Mavra* (*Chanson russe*) sú výsledkom umeleckého partnerstva, do ktorého Dushkin prispel neokázalou virtuozitou, hudobnou inteligenciou a dôvernou znalosťou techniky husľovej hry. Tak vznikla i *Talianska suita*, nová komorná verzia hudby z baletu *Pulcinella*. Pôvodná (1925), bez *Scherzina*, bola určená poľskému virtuózovi Pavlovi Kochanskému. Skladba existuje aj v úprave pre violončelo a klavír (1932).

Svätenie jari (1913)

Legendárna kompozícia existuje aj v autorských verziách pre klavír štvorročne a pre dva klavíry. V tejto podobe zaznelo *Svätenie jari* na večierku kritika Louisa Laloya, kde skladbu spolu s autorom uviedol Claude Debussy. Neskôr povedal, že ho *Svätenie* prenasledovala ako „prekrásna nočná mora“. „*Po skončení sme ostali zarazení a pohľtení týmto hurikánom zvukov, ktorý akoby prišiel zo samotnej hĺbky vekov,*“ napísal v spomienkach francúzsky kritik. Verzie pre klavír stáli dlhšiu dobu mimo koncertného repertoáru. Situácia sa zmenila, keď dielo v roku 1967 so Stravinského súhlasom našťudovali a nahrali Michael Tilson Thomas a Ralph Grierson. Zaujímavosťou je CD tureckého klaviristu a skladateľa Fazila Saya, ktorý štúdiovo nahral obidva klavírne party.

concertino / 14/02/2019

19:00 / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu
great concert studio of the slovak radio

Igor Stravinskij (1882—1971)

Pour Picasso (improvizácia) slovenská premiéra

Branislav Dugovič klarinet

Tri skladby pre sláčikové kvarteto /

Three Pieces for String Quartet (1914/1918)

I. [Danse]

II. [Eccentrique]

III. [Cantique]

Konvergencie Quartet

Peter Biely husle/violin

Ivana Kovalčíková husle/violin

Martin Ruman viola/viola

Jozef Lupták violončelo/cello

Štyri piesne / Four Songs (1953/54) slovenská premiéra

I. The Drake

II. A Russian Spiritual

III. Geese and Swans

IV. Tilim-bom

Eva Šušková spev voice

Irmgard Messin^(AT) flauta/flute

Mária Kmeťková harfa/arp

Ondrej Veselý gitara/guitar

Tri piesne na texty Williama Shakespeara /
Three Songs from William Shakespeare (1954)

- I. Music to hear
- II. Full fathom five
- III. When daisies pied

Eva Šušková spev/voice
Irmgard Messin ^(AT) flauta/flute
Branislav Dugovič klarinet/clarinet
Juan-Miguel Hernandez ^(CAN) viola/viola

Elégia pre sólovú violu / Elegy (1944)

Juan-Miguel Hernandez ^(CAN) viola

Double Canon pre sláčikové kvarteto (1959) (Raoul Dufy in memoriam)

Concertino pre sláčikové kvarteto (1920)

Konvergencie Quartet

Concerto „Dumbarton Oaks“ (1938)

- I. Tempo giusto
- II. Allegretto
- III. Con moto

Branislav Dugovič klarinet/clarinet
Peter Kajan fagot/bassoon
Viliam Vojčík, Peter Kizňanský lesné rohy/French horns
Igor Karško, Peter Biely, Ivana Kovalčíková husle/violin
Juan Miguel Hernandez ^(CAN), Martin Ruman, Peter Vrbinčík viola/viola
Jozef Lupták, Andrej Gál violončelá/cello
Juraj Griglák, Robert Ragan kontrabas/double bass

Pour Picasso (1917)

Stravinskij a Picasso sa zoznámili prostredníctvom impresária Ruského baletu Sergeja Ďagileva v roku 1917 v Taliansku. Okamžite si padli do oka a v Neapole i Ríme spolu strávili niekoľko búrlivých večerov, pri ktorých nechýbali ženy, alkohol a asistovala aj polícia. Hudobnú miniatúru *Pour Picasso* zapísal skladateľ v povznesenej nálade na hotelový telegrafný lístok vo Večnom meste. Picasso nakreslil niekoľko Stravinského potretov, jeden z nich považovali na švajčiarskych hraniciach omylom za tajný vojenský plán a takmer ho skladateľovi skonfiškovali. Spolupráca obidvoch umelcov pokračovala Picassovou obálkou k vydaniu skladby *Ragtime* a kostýmami a scénou k baletu *Pulcinella*. Skladba *Pour Picasso* s improvizáciou Branislava Dugoviča zaznie v slovenskej premiére.

Tri skladby pre sláčikové kvarteto (1914)

Tri skladby pre sláčikové kvarteto vznikli prepracovaním diel určených pôvodne pre klavír štvorručne. Vznik inicioval americký súbor Flonzaley Quartet. Kvarteto založil v roku 1902 v New Yorku pôvodcom švajčiarsky bankár Edward J. De Coppet pre domáce koncerty. Teleso, nazvané podľa bankárovho európskeho letného sídla, realizovalo prvé nahrávky kvartetového repertoára v dejinách. V roku 1928 Stravinskij upravil hudbu *Troch skladieb* spolu s *Etudou pre pianolu* pre veľký orchester a vydal ako *Quatre études*. V orchestrálnej verzii majú jednotlivé časti názvy *Danse*, *Eccentrique* a *Cantique*. Premiéru tejto verzie dirigoval v roku 1930 v Berlíne Ernest Ansermet, ktorému je skladba dedikovaná. Stravinského komorná hudba z tohto obdobia sa svojou koncentráciou a aforistickosťou blíži poetike Antona Weberna (*Bagately op. 9*). Skladateľ k nej však dospel nezávisle od autorov Druhej viedenskej školy.

Štyri piesne (1954)

Tri piesne na texty Williama Shakespeara (1952/53)

V rokoch 1915—1919 upravil Stravinskij viacero ruských ľudových piesní pre spev a klavír. O preklady textov do francúzskeho jazyka sa postaral švajčiarsky spisovateľ Charles Ferdinand Ramuz, s ktorým skladateľ spolupracoval aj na *Príbehu vojaka*. V roku 1955 sa Stravinskij k piesňam vrátil, tentokrát však už s originálnymi textov v ruskom jazyku. Na Konvergenciách zaznejú v slovenskej premiére v interpretácii Evy Šuškovéj.

Texty *Troch piesní* pochádzajú z *8. sonetu* (*Musick to hear*) a výberu z hier *Búrka* a *Márna lásky snaha*. Skladby sú príkladom Stravinského inšpirácie serializmom, ku ktorému ho v 40. rokoch priviedol Robert Craft.

Elégia pre sólovú violu (1944)

Sólová skladba, ktorú je možné hrať aj na husliach, vznikla v roku 1944, teda v závere skladateľovho neoklasicistického obdobia. Je venovaná pamiatke Alphonsa Onnou, zakladateľa Pro Arte Quartet. Kontrapunktický charakter a forma diela voľne odkazujú na J. S. Bacha, jeho *Sonáty a partyty pre sólové husle* a *Dvojhlasné invencie*. Emóciu smútku umocňuje zvuk strún tlmených dusítkom. Kompozícia tak patrí do rodiny elegických diel ako *Symfónia pre dychové nástroje* (in memoriam Debussy), *In memoriam Dylan Thomas*, *Dvojité kánon „In memoriam Raoul Dufy“* alebo *Elegy for J. F. K.*

Štyri ruské piesne

Селезень

Селезень, селезень,
Сиз голубчик селезень,
Хохлаты селезень!
Ты выиди, селезень, селезень,
Ты посмотри, селезень,
Где утушка твоя,
Где семеро утей.

Селезень, догоняй утку,
Молодой, догоняй утку.
Поди утушка домой.
Поди серая домой!
У те семеро утей
Осмой селезень,
Будет утушка нырять по полям,
По норям, по кустам, по избам,
По чужим селезням,
По заезжим гостям.

Сектантская

Ялится, метелится,
Завыла, завыла, заметелила,
Все пути мои дороженки
Нелзя пройти и проехати
К родимому батюшке,
К моему царю небесному.
У родимого, у родимого, у батюшки,
Все сёстра и все братья любовние,
Все любовние и духовние,
Святым Богом избранние.
Богу, Богу слава,
Есусу Христу держава,
Богу слава, Богу слава
Во веки веков, аминь.
Тебя Господи благодарим.

Кáčер

Káčer, káčer,
modrosivý káčer,
chocholatý káčer!
Vykroč, vykroč, káčer,
obzeraj sa, káčer,
kde je tvoja kačička,
kde je sedem kačiek.

Dožeň kačku, káčer,
dožeň kačku, mladoň.
Kačka, hybaj, domov.
Hybaj domov, sivá!
A tých sedem kačiek
má ôsmeho káčera,
bude kačička plachtiť nad poľami,
nad norami, krovínami, chalupami
za cudzími káčermi,
potulnými hosťami.

Sektárska

Duje, duje metelica
zakvílila, všetko zafúkala,
všetky moje cesty, cestičky
neschodné sú, neprejdem
k drahému svojmu otcovi,
k nebeskému cárovi.
U drahého, u drahého otca
sú všetky sestry, všetci bratia milovaní,
všetci milovaní, zduchovníení,
Svätým Bohom vyvolení.
Bohu sláva, Bohu sláva,
Ježiš Kristus nám silu dáva,
Bohu sláva, Bohu sláva
na veky vekov, amen.
Tebe ďakujeme, Pane.

Гусы, лебеди летели

Гусы, лебеди летели,
В чисто поле залетели,
В поле банюшку доспили.
Воробей дрова колол,
Таракан баню топил,
Мышка водушку носила,
Вошка парилася, прюшмарилася.
Бела гнида подхватила,
На рогошку повалила,
Сера блошка подскочила,
Ножку подломила
В передбанок вошку выносила.

Тилим-бом

Тилим-бом, тилим-бом
Загорелся козий дом.
Коза выскочила,
Глаза выпучила,
Коза хвостиком трясёт,
Помогать людей зовёт,
Котик в колокол звонит,
На пожар бежать велит.

Тилим-бом, тилим-бом,
Вы спасайте козий дом!
Бежит курится с ведром,
Заливать козий дом.
А за нею петушок,
Золотой гребешок,
Тащит лесенку,
Поёт песенку.

Тилим-бом, тилим-бом,
Мы потушим козий дом.
Люди выскочили,
Глаза выпучили,
Бородою все трясут,
Помогать козе бегут,

Husi, labute leteli

Husi, labute leteli,
do čistého poľa zleteli,
malý kúpeľ v poli našli.
Vrabec drevo narúbal,
šváb do kupaľa zakúril,
Myška vody nanosila,
voška sa v ňom naparila.
Biela hnida ju nadvihla,
na rohožku šmarila,
sivá blška vyskočila,
nožičku jej podlomila,
pred kúpeľ vošku vyhodila.

Fidlibum, fidlibom

Fidlibum, fidlibom,
začal horieť kozin dom.
Kozá vyskočila,
oči vyvalila,
trasie koza chvostíkom:
„Ľudia, zachráňte mi dom!“
Na zvon zvoní kocúrik:
„Všetci haste, nestoj nik!“

Fidlibum, fidlibom,
Zachraňujte kozin dom!
Spiečka beží s vedierkom
pozalievat' koze dom.
Za ňou kohút chocholatý
tresie hrebienčekom zlatým,
ponáhla sa s rebríkom,
spieva: „Idem hasiť dom!“

Fidlibum, fidlibom,
zahasíme kozin dom.
Ľudia vyskočili,
oči vyvalili,
či je deň, či je noc,
bežia koze na pomoc,

Люди в колокол звонят,
За собой бежать велят.

Тилим-бом, тилим-бом,
Поливайте козий дом.
А коза с котиком котом,
С куритсей, с петухом
На траве сидят рядком,
Поют громким голосом,
Тилим-бом, тилим-бом,
Потушили козий дом.

rozozneli zvonu spiež,
aj ty, aj ty s nami bež!

Fidlibum, fidlibom,
zalievajate kozin dom.
No a koza s kocúrom,
so sliepkou aj s kohútom,
sedia spolu na trávíčke,
radujú sa pri pesničke,
fidlibum, fidlibom,
už nehorí kozin dom.

preklad Ján Štrasser

Three songs from William Shakespeare

Music to hear

Music to hear, why hear'st thou music sadly?
Sweets with sweets war not,
joy delights in joy.
Why lovest thou that which thou receivest
not gladly,
Or else receivest with pleasure thine annoy?
If the true concord of well-tuned sounds,
By unions married, do offend thine ear,
They do but sweetly chide thee,
who confounds
In singleness the parts that thou
shouldst bear.
Mark how one string, sweet husband
to another,
Strikes each in each by mutual ordering,
Resembling sire and child and happy mother,
Who, all in one, one pleasing note do sing.
Whose speechless song, being many,
seeming one,
Sings this to thee: „Thou single wilt
prove none.”

Tri piesne na texty William Shakespeara

Sonet č. 8

Sám hudba, prečo hudby si už sýty?
Slať vraždí slať? Nie. Slať slať uvíta.
Prečo máš rád, čo radosť nespraví ti,
a to, čo robí radosť, srdí ťa?
Prečo ťa znepokojujú tie tóny,
čo dali prednosť krásnym manželstvám?
Veď nežne ti len vyčítajú ony,
že nie si časťou skladby, chradneš sám.
Hľad, ako struna so strunou sa sladko
pária a v súzvuku sa roztrasú!
Spoločný tón, pri ktorom dieťa s matkou
a otcom raduje sa z viachlasu.
Tá pieseň bez slov pohnúť chce aj tebou –
ak sám si, akoby si ani nebol.

W. Shakespeare: *Sonet*.

(preklad Lubomír Feldek) Ikar, 2007.

Full fathom five

Full fathom five thy father lies,
Of his bones are coral made;
Those are pearls that were his eyes:
Nothing of him that doth fade,
But doth suffer a sea-change
Into something rich and strange.
Sea-nymphs hourly ring his knell:
Ding-dong.
Hark! now I hear them, – ding-dong bell.

When daisies pied

When daisies pied and violets blue
And lady-smocks all silver white,
And cuckoo-buds of yellow hue,
Do paint the meadows with delight,
The cuckoo, then on ev'ry tree
Mocks married men, for thus sings he,
Cuckoo, Cuckoo, cuckoo: o word of fear,
Unpleasing to a married ear.

When shepherds pipe on oaten straws,
And merry larks are ploughmen's clocks,
When turtles tread, and rooks, and daws,
And maidens bleach their summer smocks,
The cuckoo, then on ev'ry tree
Mocks married men, for thus sings he,
Cuckoo, Cuckoo, cuckoo: o word of fear,
Unpleasing to a married ear.

Na dne

Na dne je tvoj otec kráľ.
Kráľ sa zmenil na koral.
Aj oči mu osud skryl –
perly sú z nich v ríši víľ.
Všetko, čo si človek cení,
ostáva, len sa to mení.
Do večerných tóní –
bim-bam – umieračik –
bim-bam zvoní.

W. Shakespeare: *Búrka*.

(preklad Lubomír Feldek) Ikar, 2008.

Keď lúky hýria farbami

Keď lúky hýria farbami,
kam oko môže dovidieť,
sú pestré sedmikráskami,
striebristé ako žabí kvet,
na každom strome v taký čas
na posmech ženáčov znie hlas kukučky.
Kukuk, kukuk. Ó strašný zvuk!
Sluch ženáčov je plný múk.

Keď pastier na píšťale hrá
a škovran budí oráča,
keď vrana zrna vyberá
a panna sukne namáča,
na každom strome v taký čas
na posmech ženáčov znie hlas kukučky.
Kukuk, kukuk. Ó strašný zvuk!
Sluch ženáčov je plný múk.

W. Shakespeare: *Márna lásky snaha*

(preklad Jozef Kot) Tatran, 1976.

„dielo sa teda odhaľuje a zdôvodňuje
slobodnou hrou svojich funkcií.
Môžeme teda slobodne pristúpiť či
nepristúpiť na túto hru, no nikto nemá právo
popierať jej existenciu.“

igor stravinskij

„stravinskij je jediným skladateľom
nášho storočia, ktorého by som
bez váhania nazval veľkým.“

dmitrij šostakovič

Double Canon pre sláčikové kvarteto „Raoul Dufy in memoriam“ (1959)

Hoci sa nikdy nestretli, Stravinskij venoval tento kratučký kánon francúzskemu fau-
vistickému maliarovi a dizajnérovi Raoulovi Dufymu (1877—1953). Ide o dodekafonickú
skladbu, tematicky príbuznú so skladateľovými dielami *In memoriam Dylan Thomas*,
Agon, *Epithaphium*, *A Sermon, a Narrative and a Prayer*. Premiéra sa uskutočnila
20. 12. 1959 na Stravinského festivale v New Yorku.

Concertino pre sláčikové kvarteto (1920)

Aj *Concertino* (rovnako ako *Tri skladby pre sláčikové kvarteto*) vzniklo pre Flonzaley
Quartet, ktorého hráči boli zaviazaní kontraktom, že sa budú venovať výlučne komor-
nej hudbe. Premiéra skladby sa uskutočnila 3. 11. 1920 v New Yorku. Dielo je podľa
skladateľových slov voľnou sonátovou formou s koncertantným partom prvých huslí.
Concertino je dielom, v ktorom sa stretáva rytmus diel ruského obdobia s prehľadnos-
ťou a lineárnosťou neoklasicizmu. Stravinskij skladbu na odporúčenie Roberta Crafta
prepracoval v roku 1952 pre 12 nástrojov.

Concerto „Dumbarton Oaks“ (1937/38)

Dumbarton Oaks vo Washingtone DC je názov bývalého sídla Roberta a Mildred
Blissovcov, mecénov, ktorí sa stali Stravinského americkými priateľmi. *Concerto*
„Dumbarton Oaks“, Stravinského pocta Bachovi, je posledným dielom skladateľa
vytvoreným v Európe. Robert Craft uvádza, že inšpiráciou k napísaniu skladby bolo
uviedenie tretieho z *Brandenburských koncertov*, ktoré skladateľ dirigoval v roku
1937 v Clevelande. Kompozíciu si objednala Mildred Blissová pri príležitosti 30. výročia
svadby. Premiéru virtuózneho neobarokového koncerta grossa dirigovala 8. 5. 1938
Nadia Boulanger. Skladateľ bol v tom čase i s rodinou hospitalizovaný vo švajčiarskom
sanatóriu. Skladbu v Dumbarton Oaks dirigoval napokon v roku 1947 a opäť pri zlatom
výročí svadby Blissovcov v roku 1958. „*Bach by mi určite s radosťou poskytol nie-
ktorú zo svojich tém, tento spôsob výpožičiek bol celkom podľa jeho gusta,*“ povedal
skladateľ neskôr o inšpirácii dielom veľkého barokového majstra.

príbeh vojaka / 16 & 17 / 02 / 2019

19:00 / veľké koncertné štúdio slovenského rozhlasu
great concert studio of the slovak radio

Igor Stravinskij (1882—1971)

Tri skladby pre sólový klarinet / Three Pieces for Clarinet (1918)

I. = 52

II. = 168

III. = 160

Branislav Dugovič klarinet/clarinet

Igor Stravinskij (1882—1971) / Charles F. Ramuz (1878—1947)

Príbeh vojaka / The Soldier's Tale (1918)

Robert Roth rozprávač/narrator

Ivica Franeková, Krisztián Gergye^(HU) tanec/dancers

Igor Karško husle/violin

Juraj Griglák kontrabas/double bass

Ronald Šebesta klarinet/clarinet

Peter Kajan fagot/bassoon

Zoltán Molnár^(HU) trúbka/trumpet

Branislav Belorid trombón/trombone

Peter Kosorín bicie/percussions

Elena Flašková, Ján Štrasser preklad/translation

Silvester Lavrík réžia/stage director

Katarína Lupták scéna/set design

Martina Šimkovičová tieňohra/galanty show

Martin Kupčo svetelný dizajn/light design

Alžbeta Irhová kostýmy/costumes

Zuzana Čičelová, Lea Majerčáková,

Ľubomír Dait technická spolupráca/technical cooperation

Tri skladby pre sólový klarinet (1918)

Kompozícia, s výrazovým diapazónom od elegickosti po burlesknosť, v ktorej Stravinskij na krátkej ploche predstavuje zvukové možnosti nástroja, vznikla pre Wenera Reinharta, švajčiarskeho priemyselníka a amatérskeho klarinetistu, ktorý finančne podporoval Stravinského i Arnolda Schönberga. Bol tiež sponzorom prvého uvedenia *Príbehu vojaka* v Lausanne. Dielo premiéroval Edmond Allegra 8. 11. 1919 v Lausanne.

Príbeh vojaka – ragtime v čase vojny

Igor Stravinskij a Charles-Ferdinand Ramuz sa zoznámili v roku 1915, keď sa skladateľ so svojou rodinou ocitol vo švajčiarskom exile a našiel si svoj prvý dlhodobejší domov v Morges pri Lausanne. Tu sa stretol s členmi literárnej skupiny frankofónnych švajčiarskych spisovateľov, medzi ktorými bol aj Ramuz a ten sa stal jeho častým hosťom. Skupine išlo, podľa slov Louisa Lavanchyho, o „*trúfalo originálne a otvorene drsné*“ umenie a záujem o Stravinského, autora neslýchane trúfalého *Svätenia jari*, bol teda celkom prirodzený. Okolnosti vzniku *Príbehu vojaka* vôbec neboli idylické: Európa sa otriasala vo vojne, v Rusku vypukla revolúcia, skladateľova mladá rodina potrebovala akú-takú finančnú istotu.

Stravinskij mal vtedy iba jeden zaistený príjem z komponovania – objednávku kňažnej de Polignac na zhudobnenie bájky o lišiakovi, kohútovi, kocúrovi a baranovi. Okrem toho, skladateľ pracoval na ľudovej freske *Svadba* pre Ďagileva, na piesňach, zborových skladbách a ľahkých skladbičkách pre klavírne duo, no všetky tieto skladby buď neboli ani zďaleka pred dokončením, alebo to boli drobnosti bez finančného efektu. Na jar roku 1918 sa Stravinskij s Ramuzom pustili do diela pre produkčne nenáročného zájazdového hudobného divadla s malým súborom hráčov a tromi účinkujúcimi. Finančná motivácia mohla vtedy zohrať podstatnú úlohu, no ak autori od projektu naozaj očakávali nejaký podstatný príjem, ich zámer nevyšiel. Premiéra *Príbehu vojaka* sa konala v septembri 1918 v Lausanne iba vďaka mecenášovi Wernerovi Reinhartovi a všetky plánované predstavenia zrušili pre epidémiu španielskej chrípky, ktorá postihla aj samotných inscenátorov.

Námet *Príbehu vojaka*, predstavenia, „*ktoré sa má čítať, hrať a tancovať*“, dodal Stravinskij: požičal si ho z Afanasievovej zbierky rozprávok a v hrubých obrysoch ho preložil do francúzštiny. Ramuz námet prepracoval do poetického textu s rozprávačom a tromi postavami: vojacom, diablom a princeznou. Hoci Stravinskij sa o diele neskôr vyjadroval vždy s uspokojením a radil ho medzi svoje úspechy, Ďagilev tento projekt (skoncipovaný a zrealizovaný bez jeho pričinenia) celkom ignoroval a,

napríklad, Richard Taruskin, muzikológ a odborník na ruskú hudbu, ho považuje za „výplod pomýleného spojenia dvoch talentov v dočasnej oportunistickej aliancii“.

Iní autori zase dielu vyčítajú príliš literárny a moralizátorský text. Parabola o vojakovi, ktorý zapredá dušu diablovi za materiálne bohatstvo, uvedomí si svoj omyl, napraví ho, aby ho onedlho opäť zopakoval túžbou po ešte väčšom šťastí, je všeobecne platným vyjadrením rozpornosti ľudskej duše, jej malosti a veľkosti zároveň. Ruská ľudová legenda, odrážajúca univerzálnu faustovskú tematiku, je predovšetkým ľudovou legendou a *Príbeh vojaka* je tiež „pokrvným“ bratom *Lišiaka*, ľudovej veselohry so spevmi; prvky čiernobieleho videnia sveta sú tu prejavom vystihnúť žánru, nie moralizovania.

Príbeh vojaka sa často uvádza aj ako príklad skladateľovho kozmopolitizmu: vedľa seba tu stoja ruské, španielske (*Kráľovský pochod*), argentínske (tango), nemecké (chorál) a jazzové (ragtime) prvky. Arnold Schönberg by asi povedal, že to je slabá stránka diela a mal by pravdu, keby nešlo o Stravinského, ktorého veľkosť spočíva aj v tom, ako dokázal selektovať a štylizovať hudobný materiál do koncízneho a vnútorne bohatého tvaru. Ak Stravinskij vo *Svätení jari* nastolil nový spôsob práce s krátkymi, ľudovo zafarbenými motívmi a s pomocou nadrozmerného orchestra dosiahol ohromujúce zvukové efekty, tu princíp kaleidoskopického radenia motívov aplikoval na strohú sadzbu siedmich sólisticky chápaných nástrojov, čím sa jeho hudba zbavila zvukového „prepychu“, stala sa tvarovo presnejšou a získala tak črty, ktoré sa neskôr stali súčasťou tzv. neoklasicistického štýlu. Skladateľ svoj hudobný materiál destiluje do podoby rýdzich, prostých motívov, ktoré stavia proti sebe v ostro členených hudobných frázach a tie získavajú dráždivosť aj vďaka neustále sa presúvajúcim ťažkým a ľahkým dobám. Filigránska kompozičná práca sa prejavuje aj v prechodoch medzi troma tancami: znejúca hudba nás „vodí za nos“ a my si ani nevšimneme, že nastala podstatná štruktúrna zmena.

Napriek tomu, že hudobná avantgarda 60. rokov 20. storočia a množstvo „izmov“, ktoré neskôr zaplavili hudobnú arénu, nemali veľa pochopenia pre Stravinského hudobný svet, aj štyridsať rokov po skladateľovej smrti nás jeho hudba priťahuje, hypnotizuje a často aj dojíma. Stravinskij, napriek tomu, že sa dôsledne vyhýbal otvorene emotívnym gestám, totiž do svojej hudby dokázal „prepašovať“ človeka s jeho vznešenou, tragickou i smiešnou existenciou.

Peter Zagar

Príbeh vojaka v básňach slovenských básnikov

„*Len líž*“, napísal Vojtech Mihálik v čase, keď sa ešte nezriekal svojej vlastnej tvorby. Hoci to bolo pred vyše polstoročím, bolo to dávno po Prvej svetovej vojne. Dokonca už i tá nasledujúca už bola „uležaná“. Znie to cynicky? Nech. Čo je to proti cynizmu vojen samotných?!

Vypočítavanie veku básnikovho počinu súvisí s dobou prvého uvedenia tohto diela. Stalo sa tak v roku 1918 v Lausanne, dirigoval Ernst Ansermet. V priamej reakcii na vlastne ešte doznievajúce vojnové udalosti kataklizmatických rozmerov. Pôdorys v literatúre aj ľudovej slovesnosti Európanov veľakrát použitého faustovského príbehu premietnutý do pôvodného libreta C.-F. Ramuza umiestnil do centra pozornosti frontového vyslúžilca. Víťaza, či porazeného – to nevieme. Z historickej perspektívy sa toto riešenie tvorcov ukázalo ako nanajvýš prezieravé. Veď ktorá vojna v dejinách bola naozaj víťazná? Sú mená na pomníkoch naozaj menami víťazov? Pozná história hrdinu, ktorý by nebol býval spochybnený? Rečnicke otázky. Možno by bolo dobré opýtať sa tých, čo prežili. Tých, ktorí sa vrátili domov. Živí a... možno len nemŕtvi. Žiaden z tých, ktorí sa z vojny vrátili, nemá chuť o tom hovoriť. Málokto má chuť vôbec žiť. Dvadsiate storočie pozná hneď niekoľko stratených generácií. Už aj dvadsiate prvé má svojich veteránov. Také mladé a také skazené, vzdychol by moralista.

Igor Stravinskij a C.-F. Ramuz nevzdychali. Nemoralizovali. Ponúkli svetu prudko stráviteľný *Príbeh vojaka*. Sedem muzikantov, jeden predčítač (resp. traja), tanečník a tanečnica. Možno skôr mímovia. Hudba, slovo a pohyb. Za tých temer sto rokov od času svojho vzniku sa dočkali stoviek uvedení po celom svete. Vo svojej dobe to bol popík jak vyšitý. Ale aký! Dokonca aj na Slovensku (preklad a prebásnenie Milan Ferko, dramaturgia Alžbeta Rajterová, rozprávač Gustáv Valach, réžia Vladimír Strnisko, dirigent Ladislav Slovák, Slovenská filharmónia 1982). Pamätám si, čím bola nasýtená oficiálna propaganda tej doby. Bojovali sme za svetový mier. Proti zločinným zámerom svetového imperializmu. Už vtedy sme tušili, že imperializmus je naozaj svetový. A náš boj proti jeho svetovosti zločinný. Uvedenie Stravinského – Ramuzovej pantomimickej suity bolo v tej atmosfére inscenačným počinom koledujúcim si o vysoko dvihnutý prst vtedajších ideologických mravokárcov. Že ho nezodvihli, svedčí len o jednom. Už sa im nechcelo. Boli unavení sami zo seba. Už sa im chcelo ukazovať svetu krajšiu tvár. Dočasne. Vieme, ako to s dočasnosťou chodí. Aj vojak v našom príbehu išiel k diablovej do učenia len na tri dni. Nakoniec z toho boli tri roky.

Dnes sa k *Príbehu vojaka* vraciame znova. Znova prekvapuje svojou aktuálnosťou, nadčasovosťou a modernosťou. Popri bezo zvyšku aktuálne skvostnej muzike

sme sa opreli o slovo, ktoré má šancu držať krok s výrazovou silou a modernosťou hudby. Opreli sme sa o slovenských básnikov, pre ktorých boli témy návratu domov, civilizačnej skepsy a hľadania šance pre ľudstvo po dvoch svetových vojnách životnými témami – Vojtecha Mihálika, Milana Rúfusa, Miroslava Válka a Jána Ondruša. V ich brilantnej poézii ostali desivo aktuálnymi dodnes. Nevie, nad čím by mohli dvíhať prst dnešní ideológovia a mravokárcovia. Nevie, kde by mohli vziať odvahu. V čase, keď odvaha zlacnela a nepriateľ zákerne znejasnil frontovú líniu. Prestaľoval ju hlboko do každého z účastníkov boja o zachovanie zmyslu ľudskej existencie. Nevie, proti čomu sa dnes dokážeme zomknúť do „kultúrneho frontu“. Hádá len proti nevšímavosti.

Príbeh vojaka má ešte jednu postavu. Život jej prešiel ako keď plesneš bičom – tak to bolelo, napísal o nej Miroslav Válek. Je to postava matky. Práve návrat k nej ostáva poslednou túžbou vojaka. Stratil a získal dušu, získal a stratil všetky mysliteľné svetské statky a posty. Túžba vrátiť sa k sebe samému múdrejší o všetko, čo bolelo, dáva nášmu veteránovi bojov o ľudskú dôstojnosť silu nevzdať to. Zároveň ho robí zraniteľnejším. Ako každá túžba. Niekde tu sme našli jadro posolstva *Príbehu vojaka* aj my.

Silvester Lavrík

(Texty P. Zagara a S. Lavríka vznikli pri príležitosti premiéry *Príbehu vojaka* na Konvergenziách v roku 2011.)

profily interpretov

Branislav Belorid (trombón, SK) – základy hry na trombóne získal u otca Miroslava Belorida, študoval na Konzervatóriu v Žiline (J. Bukač) a VŠMU v Bratislave (J. Gašparovič). Počas štúdií sa stal laureátom domácich i zahraničných súťaží (Súťaž slov. konzervatórií, Medzinárodná súťaž plechových dychových nástrojov Brno, A. C. T. Competition, Londýn 1997). V r. 1998—2002 bol 1. trombonistom Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu, s ktorým vystúpil aj ako sólista. Od r. 2003 je členom Slovenskej filharmónie. V sezóne 2006—2007 hosťoval v Cape Philharmonic Orchestra v Juhoafrickej republike. Od r. 2007 je umeleckým šéfom jazzového orchestra Slovak Young Swing Generation, v r. 2010 založil Big Band Vysokej školy múzických umení. Hral s významnými slovenskými telesami (Orchester SND, Cappella Istropolitana, Solamente naturali, ŠKO Žilina, Melos-Ethos Ensemble, VENI ensemble, Big Band Pavla Zajačka, Gustav Brom Big Band, Matúš Jakabčič CZ-SK Big Band a i.), je tiež vyhľadávaným komorným a štúdiovým hudobníkom. Spolupracoval s sobnosťami ako J. Bělohávek, L. Pešek, A. Rahbari, M. Maisky, M. Caballé, A. Bocelli, J. Bartoš, M. Jakabčič, Zs. Nagy, M. Legrand a d. Je členom zoskupenia Fats Jazz Band.

Peter Biely (husle, ES/SK) – študoval na Konzervatóriu v Bratislave (T. Nedelceva, A. Vrteľ). Ako 18-ročný vyhral štipendium v USA, kde absolvoval majstrovský kurz u slávneho J. Gingolda. Vo vzdelávaní pokračoval na Yale University, kde sa venoval hre na husliach (S. Harth), komornej (Tokyo String Quartet) a barokovej hudbe (J. Schroder). Pôsobil v Assai String Quartet, s ktorým získal viacero cien a vystúpil v Carnegie Hall. V r. 1995 nahral CD s Ahmadom Jamalom. Po návrate na Slovensko bol vedúcim skupiny 2. huslí v Cappelle Istropolitane. Od r. 1997 je 2. koncertný majster Granadského komorného orchestra, spoluzaložil Granadský barokový orchester, komornej hudbe sa venuje v súboroch Ars Nova Cuarteto a Ecos Trio. Venuje sa tiež jazzrockovej fúzii flamenca (Mesopotamia, T.O.M)

Branislav Dugovič (klarinet, SK) – multižánrový umelec so širokým repertoárovým záberom, hru na klarinete študoval na Konzervatóriu (R. Simandl) a VŠMU (J. Luptáčík) v Bratislave. Počas doktorandského štúdia (R. Šebesta) sa intenzívne venoval komornej hudbe (J. Slávik). Absolvoval majstrovské kurzy (R. Wehle, M. Lethiec a d.) a interpretačné súťaže (je laureátom Concorso Giuseppe Tassis). Ako sólista a komorný hráč účinkoval s Cappellou Istropolitanou, Štátnou filharmóniou Košice, Moyzesovým kvartetom, L. Fančovičom, D. Varínskou, N. Škutovou, J. Slávikom, N. Bulfone, I. Buffom, J. Luptákom, M. Palom, E. Šuškovou a d. Je členom Bergerovho tria. Jeho intenzívny záujem o súčasnú hudbu vyústil do spolupráce so súbormi VENI ensemble a Cluster Ensemble. B. Dugovič účinkoval na podujatiach doma i v zahraničí (Ostravské dni novej hudby, Večery novej hudby, Melos-Étos, Konvergencie, Pohoda, Varšavská jeseň). Nahrával pre vydavateľstvá Diskant, Hudobný fond, Real Music House a Hevhetia/Orange Mountain Music a Naxos. Pôsobí ako pedagóg na Univerzite Komenského a ako lektor Veni Academy. Mimo klasickej hudby spolupracuje s J. Kirschner, E. Stevensom a skupinou Bukasový masív. Tento rok mu vo vydavateľstve Real Music House vyšiel debutový album Cross-Country Skiing, na ktorom spolupracoval s E. Stevensom, D. Matejom, J. Luptákom, M. Palom a M. Lejavom.

Ivica Franeková (tanec, SK) – dvojnásobná mama a tanečníčka pôsobiaca v kultúrnom manažmente. Už od mala sa hýbala a tancovala v LŠU, v rôznych súboroch (tanečné divadlo EXTAD Žilina, Tanečné Divadlo Alternatív Žilina, projekt New Cirkus; Cesta do Stanice, medzinárodný otvárací projekt kultúrneho centra Stanica v Žiline, Moving studio Bratislava) i na Katedre tanečnej tvorby na VŠMU. Popri tom vyštudovala históriu a etnológiu, čo zúročuje v pôsobení v lokálnom kultúrnom kontexte (Slničný festival v Senci). Pohybovo inklinuje k súčasnému tancu, koncepčne k „body awareness“, formálne k performancii. Vždy ju zaujímal viacero vecí súčasne, no pohyb, jeho scénické stvárnenie i pedagogické uchopenie a jeho bytostná nevyhnutnosť má v jej živote nezastupiteľné miesto. Momentálne rozbieha novú programovú líniu v Divadle J. Palárika v Trnave.

Andrej Gál (violončelo, SK) – hru na violončele študoval na Konzervatóriu v Bratislave (K. Filipovič) a na VŠMU (J. Podhoranský). Absolvoval majstrovské kurzy u R. Wallfische a J. Waltza. V r. 1997—2002 zastával post vedúceho violončelovej skupiny v rôznych medzinárodných orchestroch (Young artist's festival Bayreuth, Internationale Junge Orchesterakademie a Idyllwild Summer Arts Festival USA). Od r. 2001 je členom SKO B. Warchala. V r. 2002 získal na letnej akadémii Praha-Viedeň-Budapešť s Zwiebel Quartet

Thomastik-Infeld cenu za interpretáciu Šostakovičových kvartet. Absolvoval majstrovské kurzy u členov Alban Berg, Smetana, Janáček a Bartók a Hagen kvartet. V r. 2008 absolvoval majstrovský semestrálny kurz v Bazileji u W. Levina (LaSalle Quartet) a R. Schmidta (Hagen Quartet). Bol členom Quasars Ensemble a Ostravskej bandy. Hrá aj na barokovom violončele, príležitostne spolupracuje so súborom Musica aeterna. Ako sólista spolupracoval s Janáčkovou filharmóniou, Slovenským komorným orchestrom a Quasars Ensemble. V rôznych improvizáčnych zoskupeniach spolupracuje so skladateľom M. Tóthom. Koncertoval na významných pódiiach a festivaloch (Lincoln Center New York, Carnegie Hall New York, Parížske konzervatórium, Bachfest Leipzig, Pražská jar, Varšavská jeseň, Ostravské dni novej hudby, Tokyo, Los Angeles, Berlín, Lisabon, Moskva, St. Petersburg.)

Krisztián Gergye (tanec, choreografia, HU) – umelecký riaditeľ, choreograf, tanečník a herec, jeden z najoriginálnejších a najvšestrannejších predstaviteľov maďarskej tanečnej scény. Ako 18-ročný sa začal zaoberať tradičným tanečným umením Jávy, kde v r. 1998 získal štipendium na jeho štúdium. Vlastné choreografie vytvára od r. 2001. Spočiatku mali projektový charakter, no momentálne sú súčasťou práce Gergyeovej vlastnej tanečnej skupiny. Od r. 1999 pravidelne spolupracuje so spevákom súčasnej opery A. Csabaiom, s ktorého súborom KompMania vystupoval ako tanečník v r. 1999—2002. V r. 2002—2004 spolupracoval s Pal Frenak Company. Po r. 2006 niektoré z jeho projektov koprodukovalo Stredoeurópske tanečné divadlo. Ako herec a tanečník spolupracoval v r. 2007—2008 s Barka Theater Company. Od septembra 2008 pôsobil ako člen Maďarského národného divadla, bol menovaný za Umelca roka 2008. So svojím tanečným súborom, s ktorým sa snaží skúmať a posúvať hranice divadelného a pohybového umenia, vystúpil v Európe a na pozvanie Konvergencií niekoľkokrát aj na Slovensku. Jeho osobitá poetika spája tradície tanca a pohybu ovplyvnených kultúrami Blízkeho východu s umeleckým vyjadrením v špecifických priestoroch. Podieľa sa na projektoch spájajúcich umelecké žánre. Ako choreograf a režisér spolupracoval s operou, divadlom, spolupodieľal sa tiež na koncertných produkciách.

Juraj Griglák (kontrabas, SK) – rešpektovaný a všestranný slovenský kontrabasista aktívny v jazze i v klasickej hudbe pochádza z hudobníckej rodiny. Vyštudoval hru na kontrabase na Konzervatóriu i na VŠMU v Bratislave. Už počas študentských čias hrával v jazzových zoskupeniach ako Big Band Bratislavského Konzervatória (neskôr tiež v bigbandoch Československého rozhlasu a televízie), Jazz Q M. Kratochvíla, VV Systém V. Valoviča. Mal úspech ako člen fusion zoskupenia Stop Time (M. Jakabčic), s ktorým sa predstavil na viacerých zahraničných festivaloch. Pamätným je jeho jam session so Stanleyom Clarkom na BJD 1985. Pôsobil tiež v súboroch ASH Band, The Quartet, M. Jakabčic Tentet. Ako vyhľadávaný štúdiový hudobník má na svojom konte desiatky nahrávok. V r. 2001 nahral svoje prvé profilové CD Bass Friends (s R. Affifom), ktoré sa stretlo s pozitívnymi ohlasmí kritiky. Na nasledujúcom albume Time to Fly (2014) spolupracoval s P. Bellom a P. Stewartom. Učí na medzinárodných workshopoch, je držiteľom Ceny L. Martonika (1994). Bol členom Mládežníckeho orchestra G. Mahlera pod taktovkou C. Abbada, V. Neumanna a J. Judda, od r. 1991 zastáva post kontrabasistu v Slovenskej filharmónii, s ktorou koncertoval po celom svete. Aktuálne pôsobí v projektoch J. Griglák & Comp., P. Morochovič trio a Miss Moravia. Príležitostne spolupracuje s R. Affifom, F. McCombom a Pooogie Bell Band, s ktorou absolvoval niekoľko európskych turné.

Juan-Miguel Hernandez (viola, CAN) – montrealský rodák, na viole začal hrať ako 7-ročný, medzi jeho pedagógov patrili osobnosti ako J. MacRae, P. Coletti (Colburn Conservatory) a K. Kashkashian (New England Conservatory). Spolpracoval tiež s D. Murrathom, P. Neubauerom, K. Tuttleovou, S. Dannom, J. Dunhamom, B. Westphalovou a P. Zukermanom. Je víťazom Medzinárodnej súťaže Johannesesa Brahmsa. Ako sólista, no najmä vyhľadávaný komorný hráč (spolpracoval s umelcami ako L. Harrell, R. Kirshbaum, K. Kashkashian, G. Caussé, I. Perlman) sa predstavil na najvýznamnejších svetových pódiiach ako Carnegie Hall, Concertgebouw (Amsterdam), Disney Hall (Los Angeles), Salzburg Mozarteum, King's Place (Londýn), Hamburg Elbphilharmonie a Biely dom. Účinkoval s viacerými orchestrami, napr. s Rochester Philharmonic, San Francisco Chamber Orchestra, Chicago Sinfonietta, iPalpiti Orchestra a symfonickými orchestrami v Atlante a Colorade. Bol zakladajúcim členom Harlem Quartet, v r. 2013—2018 bol členom legendárneho Fine Arts Quartet. Pôsobí ako člen Tria Virado a Boreal tria, ktoré sa špecializujú na nový repertoár. Vystúpil na festivaloch P. Casalsa (Prades, Francúzsko), Festival Des Arcs (Francúzsko), Amalfi Coast Music Festival (Taliansko), Stellenbosch International Chamber Music Festival (Južná Afrika), Brevard Summer Institute (USA), Festicamara (Kolumbia), Montreal Jazz, Musica Mundi International Festival (Belgicko), Borromeo (Švajčiarsko) a Festival Del Lago (Mexiko). Je častým hosťom rozhlasových a televíznych vysielaní (NBC's

Good Morning America, NPR radio), nahrával pre Cedille Records, White Pine, Navona and Naxos. Záujem o získavanie mladých hudobníkov a nového publika pre klasickú hudbu ho priviedli k práci na edukačných projektoch v Južnej Amerike a Južnej Afrike, ale tiež v Európe a USA. Okrem klasického repertoára účinkoval s jazzovými legendami ako S. Clark, G. Burton a Ch. Corea. S poslednými dvomi nahral album Hot House, ktorý získal Grammy. Spolupracoval tiež na CD N. Jones Broken Little Hearts. Aktuálne pracuje s M. Etto-rem (Yamaha) na projekte, ktorý spojí klasický repertoár s hudbou pre analógový syntetizátor. Hrá na viole Miralles (2008) z Altadeny. / www.jmhernandez.com

Igor Karško (husle, CH/SK) – prešovský rodák, absolvent pražskej AMU a Menuhinovej akadémie v Gstaade pôsobí ako koncertný majster Luzernského symfonického orchestra a člen komorného súboru The Sere-nade Trio. Ako koncertný majster barokového orchestra La Scintilla absolvoval v r. 2005 americké turné s C. Bartoli, s kt. nahral CD Maria Malibran. Založil zoskupenia La Banda Antix a La Gioconda, je členom Minkowského Les Musiciens du Louvre. S týmto orchestrom nahral Haydnove a Schubertove symfónie pre label naive. Je pravidelným hosťom Konvergencií, pre ktoré o. i. našťudoval Stravinského Príbeh vojaka. Od r. 2010 vedie s Th. Demengom súbor Camerata Zürich, je profesorom na Musikhochschule v Luzerne. Hrá na nástroji „Il Viotti“, ktorý v Cremona v roku 1768 vyrobil L. Storioni.

Peter Kosorín (perkucie, SK) – vyštudoval hru na bicích nástrojoch na Konzervatóriu v Bratislave (O. Šte-faňár) a brnianskej JAMU (M. Opršál, P. Šumpík). Ako študent sa úspešne zúčastnil súťaží v Brne a Ostrave. V r. 2004 postúpil na Medzinárodnej marimbovej súťaži v belgickom Saint-Truiden medzi 40 najlepších hráčov sveta. Ako študent konzervatória účinkoval na festivale Melos-Étos s perkusionistkou Amy Lynn Barber. Od sezóny 2000/2001 bol členom, v súčasnosti je vedúcim skupiny bicích nástrojov Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu. V r. 2001 začal spolupracovať ako tympanista s Cappellou Istropolitana, s ktorou účinkoval na mnohých európskych pódíách. Absolvoval viacero majstrovských kurzov (K. Myčková, M. Klimasarová, W. Moerch, K. Tresselt, J. Beer). Ako sólista vystupoval na Slovensku i v Čechách. Spolupracoval s Percussion ensemble JAMU, Percussion ensemble Stuttgart a Melos Ethos Ensemble. Je 1. tympanistom a vedúcim skupiny bicích nástrojov v Slovenskej filharmónii. Pôsobí ako pedagóg na bratislavskom Konzervatóriu. S tympanistom Filharmonie Brno L. Krejčím tvorí duo Percudos.

Ivana Kovalčíková (husle, ČR) – pochádza z Valašských Klobouk, študovala na Konzervatóriu (B. Kotmel, J. Besperát) a JAMU v Brne (M. Vacek). Bola na stáži na Universität für Musik und darstellende Kunst Wien (J. Pospíchal). Je držiteľkou ocenení z viacerých súťaží (Kocianova súťaž, Beethovenov Hradec, Anglo-Cze-choslovak Trust). Na majstrovských kurzoch spolupracovala s osobnosťami ako V. Hudeček, B. Matoušek alebo E. Haffner. Absolvovala medzinárodné turné s komorným súborom Musica Minore. Pôsobí ako kon-cerná majsterka Filharmonie Zlín a členka Dua In Eterno.

Peter Kajan (fagot, SK) – študoval na Konzervatóriu v Bratislave (M. Hlavačka), na VŠMU (J. Martanovič), absolvoval majstrovské kurzy u G. Janotu (Rakúsko) a postgraduálne štúdium na Akadémii umení v B. Bystrici. Od r. 2004 je 1. fagotistom Slovenskej filharmónie. Pôsobí ako člen rozličných zoskupení (Slovenské dychové kvinteto, Melos Ethos Ensemble), zúčastňuje sa renomovaných festivalov (BHS, Košická hudobná jar, Melos-Étos, Konvergencie, Pražská jar, Ostravské dni novej hudby a i.). Ako sólista i hráč hostoval v or-chestroch Cappella Istropolitana, ŠKO Žilina, SKO B. Warchala a d. Jeho repertoár zahŕňa všetky štýlové obdobia, aktívne sa venuje súčasnej hudbe, premiérovu uvádza tvorbu slovenských skladateľov.

Mária Kmeťková (harfa, SK) – hru na harfe študovala na Konzervatóriu (Z. Töröková) a na VŠMU (A. Anta-lová) v Bratislave. Ako sólistka sa venuje hudbe 20. a 21. storočia, pôsobí ako štúdiová hráčka a hosťuje v slovenských orchestroch (Technik, Solamente naturali, Veni Academy, ŠKO Žilina, aktuálne Slovenská filharmónia). Medzi „neklasické“ projekty M. Kmeťkovej patrí spolupráca s gitaristom P. Berezom (program zo skladieb S. Michalidesovej Sisa and the grey pigeon for 53 strings) a speváčkou A. Bučko, s ktorou v roku 2012 nahrala debutový album In the middle of... / www.harfistka.sk

Silvester Lavrik (režia, SK) – režisér, dramatik, prozaik, publicista a prekladateľ. Pracoval ako učiteľ, riadi-ateľ reklamnej agentúry, v rokoch 2000—2003 bol umeleckým šéfom Mestského divadla Zlín. Dlhodobu spolupracuje s RTVS, v rokoch 2005—2009 zastával funkciu riaditeľa Rádia Devín. Je autorom viac než troch desiatok divadelných hier, inscenovaných na Slovensku, v Čechách, Srbsku, Poľsku, Maďarsku, Francúzsku a USA, za ktoré získal viaceré ocenenia. Ako režisér spolupracoval so SND, Divadlom SNP

Martin, Trnavským divadlom, Divadlom Astorka Korzo '90, Bábkovým divadlom na Rázcestí (B. Bystrica), Divadlom Aréna Ostrava (CZ), Jihočeským divadlom České Budějovice (CZ) a Theatre LaMaMa New York (USA). Je držiteľom Ceny A. Radoka (Katarína, Posledný letný deň/2005, 2006), Dráma 2000 (Uschni láska moja), Tvorivý čin roka (Zátišie s matkou, Hájnikova žena/1998, 2000), Ceny Literárneho fondu (Žltá Žltá ľalia, Tichý dom/2005, 2007) a Nová dráma (Jurgova Hana/2008). Knižne mu vyšli tituly Allegro barbaro (LCA 2002) Ester a Albatros (pod menom Hana Naglik, JAGA 2004 – cena MK SR za najkrajšiu knihu roka), Zlodeji (LCA 2005), Perokresba (LCA 2006, nominácia na literárnu cenu Anasoft Litera 2006), Villa Lola (LCA 2004) a monodráma Hry (Divadelný ústav Bratislava 2007). Románovým debutom S. Lavríka bol príbeh slepej učiteľky klavíra s kriminálnou zápletkou Zu (2011), ktorý patril medzi finalistov Anasoft Litera. Nasledoval poviedkový román Naivné modlitby (2013), zatiaľ najrozsiahlejší román Nedelňé šachy s Tisom vydal S. Lavrík v roku 2016. S románom sa v r. 2017 opäť prepracoval do finále Anasoft Litera. V r. 2018 dostal za román Cenu J. Johanidesa.

Jozef Lupták (violončelo, SK) – je zakladateľom a umeleckým riaditeľom festivalu Konvergencie. Absolvent konzervatória a VŠMU v Bratislave pokračoval v štúdiách na Royal Academy of Music v Londýne (R. Cohen) a v Banff Centre for Arts v Kanade (A. Parisot, E. Meyer, T. Tsutsumi). Patrí k umelcom formujúcim hudobný a kultúrny priestor na Slovensku, za čo mu bolo udelených niekoľko ocenení (Cena Ministra Kultúry SR, Cena F. Kafendu). Realizoval množstvo CD nahrávok (o. i. Bachove Suity pre sólové violončelo, Brahmsove sonáty, vierbiery diel V. Godára, crossoverové projekty After Phurikane, Chassidic Songs, Uspávanky či vlastnú tvorbu na najnovšom CD Free in One). Pravidelne účinkuje na medzinárodných pódioch od USA po Nový Zéland. Ako vyhľadávaný a aktívny komorný hráč spolupracuje s množstvom popredných svetových umelcov a ansámblov (R. Cohen, D. Rowland, V. Mendessohn, B. Schmid, I. van Keulen, A. Serdar, Hilliard Ensemble, Fine Arts Quartet) ako aj s významnými dirigentmi (A. Parrott, J. Bělohávek, D. Gazon, D. Héja, A. Mogrelia). Medzi jeho pravidelných komorných spoluhráčov patria I. Karško, M. Paľa, N. Skuta, B. Lenko a mnohí ďalší. Pravidelne vedie majstrovské kurzy (Taliansko, Maďarsko, USA, Anglicko), v posledných rokoch ich organizuje aj v rámci Konvergencií aj na Slovensku. / www.jozefluptak.com

Katarína Lupták (scéna, SK) – študovala architektúru na STU v Bratislave, počas školy absolvovala kurzy v Belgicku a v Kanade. Po ukončení štúdií pomáhala v rámci humanitárnej pomoci počas vojny v Zagrebe. Pracuje a spoluvlastní architektonické studio Collegium – architektonická dielňa. Je vydatá, má tri deti.

Irmgard Messin (flauta, AT) – študovala na Mozarteu v Salzburgu (I. Grafenauer), absolvovala viaceré majstrovské kurzy (W. Schulz, M. Debost, J. Baxtresser, C. Levine, I. Matuz, S. Milan). Bola členkou orchestrov Gustav Mahler Jugendorchester, Österreichischen Jugend-philharmonie, Symfonický orchester Bavorského rozhlasu, Camerata Academica Salzburg a Mozarteum Orchester Salzburg. Od r. 1993 je členkou Österreichisches Ensemble für Neue Musik, s ktorým vystúpila na festivaloch v Salzburgu, Wien Modern, Bregenzer Festspiele, Varšavská jeseň a ď.

Zoltán Molnár (kornet, HU) – od r. 1989 1. trubkár Národného filharmonického orchestra v Budapešti. Ako dirigent zodpovedný za hudobné naštudovania dychových nástrojov pôsobil v Symfonicom orchestri Matáv. Je aktívnym komorným hráčom (s kvintetom plechových dychových nástrojov Akadémia precestoval Európu i Ďaleký Východ, spolupracoval s I. Elloom, G. Lehotkom a A. Virágom) i sólistom (koncertoval o. i. s Národným filharmonickým orchestrom, Symfonicým orchestrom Matáv, Filharmonickým orchestrom Baden-Baden). Vydal sólové CD v Nemecku a USA.

Katarína Paľová (klavír, SK) – po ukončení gymnázia študovala hru na klavíri u Ľ. Fraňovej a dirigovanie pod vedením Š. Sedlického na Konzervatóriu v Žiline. V pokračovala na JAMU v Brne (I. Gajan). Absolvovala majstrovské kurzy u E. Indjića, I. Kahánka, J. Jiraského, A. Vlasákovej, A. Serdara a M. Paľu. Počas štúdia sa zúčastnila viacerých domácich i medzinárodných súťaží (3. cena Súťaž študentov slovenských konzervatórií, čestné uznanie Medzinárodná klavírna prehliadka v Prahe). V r. 2010—2013 bola členkou Veni Academy, s ktorým pod vedením M. Lejavu účinkovala na festivaloch ISCM World New Music Days (2013), Melos Étos (2011) a i. V roku 2013 ansámbl CD Rolling Tones/In zarter Bewegung ocenený Radio_Head Awards. Okrem viacerých komorných zoskupení umelecky spolupracuje aj s manželom M. Paľom, s ktorým účinkovala na Konvergenciách 2016. Popri repertoári 18. a 19. storočia sa zaujíma aj o hudbu 20. a 21. storočia (S. Feinberg, N. Roslavets, T. Takemitsu, G. Scelsi, P. Manolios). Premiérovala tiež diela slovenských a českých autorov (Irašai, Manolios a i.).

Milan Paľa (husle, SK) – koncertnou činnosťou, výkonmi, repertoárom a nahrávacími aktivitami patrí medzi najvýraznejšie osobnosti slovenskej hudby posledných dekád. Študoval na Konzervatóriu J. L. Bellu v B. Bystrici a JAMU v Brne, už ako mladý umelec získal viacero cien a s nimi i medzinárodnú pozornosť na súťažiach ako Concourse Moderne Riga, Anglo-Czecho-Slovak Trust London, L. Janáček International Competition Brno, B. Martinů Competition a i. V súkromnej triede S. Yaroshevicha sa zoznámil s huslovou školou D. Oistracha, no vďaka spolupráci s francúzskym skladateľom a organistom J. Guillouom prijal aj prvky francúzskej moderny. V období štúdia sa pravidelne zúčastňoval medzinárodných majstrovských kurzov V. Spivakova v Zürichu. Patrí medzi najvýznamnejších česko-slovenských huslistov a odborná verejnosť ho radí medzi elitu svetových interpretov. Ako sólista spolupracoval s National Radio Symphony Orchestra Kiev, Kioi Sinfonietta Tokyo, Prague Symphony Orchestra, Saint Petersburg Philharmonic Congress Orchestra, Saint Petersburg Philharmonic, St. Petersburg State Capella Symphony Orchestra, Brno Philharmonic, Philharmonic Orchestra Altenburg-Gera, Slovenská filharmónia, SOSR a i. Spoluprácu nadviazal s dirigentmi ako Th. Guschlbauer, H. Arman, A. Cernusenko, L. Svárovský, M. Košík, A. Markovic, A. Sebastian Weiser, O. Vrabec, O. Olos, D. Švec, P. Gribanov a ě. Diskografia M. Paľu tvorí už 30 titulov, ostatnými sú 4 Concertos for Milanolo, husľové sonáty Griega, Šostakoviča a Bartóka, tiež Sonáty a partity J. S. Bacha (Pavlík Records). Výnimočným počínom je antológia slovenskej tvorby pre sólove husle, vďaka ktorej získal v r. 2009 Cenu Ľ. Rajtera. V r. 2014 dostal Cenu ministra kultúry SR a Cenu Nadácie Tatra banky za umenie, je tiež držiteľom Radio_Head Award za nahrávku Bergovho a Szymanowského husľových koncertov so Symfonickým orchestrom Slovenského rozhlasu pod taktovkou M. Lejavu. Výnimočné kvality M. Paľu je možné spoznať z profilového dokumentu Českej televízie z r. 2012. / www.milanpala.com

Robert Ragan (kontrabas, SK) – rodák z B. Bystrice, ako 7-ročný sa začal venovať klavíru, neskôr vyštudoval hru na kontrabase na Konzervatóriu v Žilíne. V r. 1986—1995 hrával v populárnych skupinách v rôznych krajinách Európy. V r. 1996 sa stal stálym členom orchestra Štátnej opery v B. Bystrici, od roku 1998 jeho 1. kontrabasistom. Je spoluzakladateľom Nothing but Swing Tria, ktoré sa radí medzi popredné telesá domácej jazzovej scény. V r. 2003 sa vzdal práce v orchestri a venuje sa najmä jazzu a pedagogickej činnosti na Konzervatóriu J. L. Bellu. Od r. 2004 je spoluzakladajúcim členom etnojazzového zoskupenia Pacora Trio, ktoré v r. 2007 uviedlo svoje kompozície s Filharmóniou Brno, následne so ŠKO Žilina, Slovenskou filharmóniou, Štátnou filharmóniou Košice, Filharmóniou B. Martinů a ě. V r. 2006 vytvorili členovia zoskupení Pacora a Nothing but Swing Tria projekt Bashavel, ktorého profilové CD s názvom Hoorhay získalo cenu Radio Head Awards 2017 za najlepšiu slovenskú jazzovú album. Ako jazzový aj klasický hráč (Virtuosi di Praga) koncertoval v mnohých krajinách Európy, USA, Kanade, Južnej Amerike a v Číne. Je pravidelným kontrabasovým lektorom festivalu Bass Fest a Bluegrassovej dielne v Hustopečiach (ČR). V r. 2003 mu Hudobný fond udelil Cenu Ľ. Martonika „za intenzívnu dlhodobú aktivitu v popularizácii a rozvoji jazzovej hudby na Slovensku“.

Robert Roth – jedna z najvýraznejších osobností slov. divadla. Začínal v Detskej rozhlasovej dramatickej družine, neskôr vyštudoval hudobnodramatický odbor na Konzervatóriu v Bratislave. Od r. 2000 je hercom Činohry SND. V tom istom roku získal nomináciu na DOSKY za rolu Ariela v Shakespearovej Búrke. V SND hral aj v ďalších Shakespearových hrách (Antonius a Kleopatra, Trojkráľový večer alebo Čo len chcete), na Shakespearovských slávnostiach v Kupcovi benátskom (Gratiano). Stvárnil Jarryho Tatka Ubu, za ktorého získal v Česku cenu za herecký výkon, Arthura v Mrožekovom Tangu, za Šabrina v adaptácii Dostojevského próz (Cudzia žena a muž pod postelou) bol nominovaný na DOSKY 2006. V r. 2008 získal DOSKY za postavu Hamleta v SND. Je držiteľom Ceny Nadácie Tatra Banky za umenie 2008. Predstavenie Činohry SND Hollyroth získalo ocenenia Špeciálna Cena poroty a Cena študentskej poroty na festivale Nová Dráma 2010. Rovnaký titul získal DOSKY 2010 za najlepšiu mužskú hereckú výkon a najlepšiu inscenáciu sezóny 2009/2010. V r. 2010 dostal Krištáľové krídlo v kategórii Divadlo a audiovizuálne umenie. Hráva i mimo domovského divadla: v Gogolových Hráčoch či Shepardovej hre Posadnutí láskou (Bratislavské mestské divadlo, Divadlo a.h.a). Hral vo filme V. Morávkou Hrubeš a Mareš sú kamaráti do dažďa. Spolupracuje s rozhlasom, načítal román M. Hvoreckého Eskorta. Je známy aj ako originálny hudobník. S Konvenciami spolupracoval na projektoch Príbeh vojaka a Svedectvo.

Martin Ruman (viola, SK) – študoval na Konzervatóriu v Bratislave (K. Klatt), na Pražskom konzervatóriu (K. Doležal), VŠMU v Bratislave (J. Hošek) a u A. Zemtsova vo Viedni. Počas štúdia v Prahe vystupoval ako sólista a komorný hráč v českom rozhlase a televízii. Koncertoval s pražskými súbormi (Komorný orchester

P. Haasa, orchester Berg a. i.), stal sa laureátom Súťaže študentov konzervatórií SR, medzinárodnej súťaže Talenty pre Európu, Súťažnej prehliadky konzervatórií ČR. Zúčastnil sa majstrovských interpretačných kurzov pod vedením umelcov ako G. Karni, H. Schlichtig, A. Arad, M. Zemtsov, J. Dinerstein, V. Bukač, S. Baer a i. Ako sólista sa predstavil so Sinfoniettou Bratislava, SKO B. Warchala, Cappellou Istropolitana a Slovenskou filharmóniou, účinkoval s Moyzesovým i Muchovým kvartetom, je členom Gustav Klimt Quartet Wien. Spolupracoval s umelcami ako S. Ashkenasi, Z. Qian, Y. Revich, A. Añazco, N. Wagner, J. Lupták, B. Lenko, M. Pala, M. Svetlík, I. Karško, Th. Auner, J. Tomka, I. van Keulen, D. Rowland, P. Barragán a d. Študoval na Hudobnej a umeleckej univerzite mesta Viedeň, pôsobil ako lektor akadémie Konvergencií a Slovenského mládežníckeho orchestra. Pôsobí v komornom duu s klaviristkou A. Hučkovou. / www.martinruman.sk

Ronald Šebesta (klarinet, SK) – patrí medzi popredných slovenských hráčov na klarinete. Po štúdiách v Bratislave a v Boulogne sa v roku 1993 stal 1. klarinetistom Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu, v r. 1996 získal rovnaký post v Cappelle Istropolitane. Jeho záujem o súčasnú hudbu ho priviedol do zoskupení VENI ensemble, Vapori del Cuore, DON@U.com a Ensemble Ricercata. V r. 1997—2005 pôsobil v Opera Aperta Ensemble, ktorého bol spoluzakladateľom. Spolu s bratom Robertom pôsobí v unikátnom zoskupení historických basetových rohov Lotz Trio. Hostuje v orchestroch hrajúcich na dobových nástrojoch Wiener Akademie, Orfeo Orchestra a Cappella Cracoviensis. V r. 2002—2010 pedagogicky pôsobil na VŠMU v Bratislave. So SOSR-om nahral koncertantné diela Suchoňa a Zeljenku (Hudobný fond). Tento rok vydal profilové CD Classic Malts so skladbami Stravinského, Scelsiho, Sciarrina, Stockhausena, Reicha a Griseyho.

Eva Šušková (soprán, SK) – zanietená propagátorka slovenskej hudby a diel súčasných slovenských skladateľov, kritika oceňuje jej tvorivý vklad pri interpretácii klasikov hudby 20. storočia. Absolvovala VŠMU (V. Stracenská), kde v roku 2013 obhájila aj dizertačnú prácu (P. Mikuláš). Svoj umelecký obzor si rozširovala na kurzoch v Rakúsku, Maďarsku a Českej republike. Paralelne s pedagogickými a organizačnými aktivitami (cyklus (Ne)známa hudba o. z. Albrechtina, autorské projekty secret VOICE, VOICEsion a detský projekt Človekofón) sa profiluje ako výrazná osobnosť komorného a koncertného hudobného života, nevynímajúc rôznorodé formy hudobného divadla. V operných domoch a na zahraničných scénach (Česko, Francúzsko, Rakúsko, Poľsko) stvárnila niekoľko významných postáv (Tatiana, Desdemona, Rusalka, Suzel, Fiordiligi). Scénicky naštudovala monodrámy Schönberga Pierrot Lunaire a The Raven od Toshia Hosokawu. Na konte má uvedenie a nahrávku Hummelovej opery Mathilde de Guise, ale aj kreáciu premiér 6 pôvodných slovenských opier (Beneš, Kubička, Solovico). Ako sólistka sa predstavila na významných európskych festivaloch (Gaida, Lost & Found, Pražské premiéry, BHS, Melos-Étos, Konvergencie, Dni starej hudby a i.), kde spolupracovala s orchestrami a súbormi Prague Modern, Quasars Ensemble, Solamente naturali, Cappella Istropolitana, Ostravská filharmonie, Slovenská filharmónia, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Slovenský komorný orchester a ďalšími. Nahrávala pre Brilliant Classics, Phaedra, Dynamic, Slovenský rozhlas, Hudobný fond, Diskant a Real Music House. V roku 2013 získala Cenu Nadácie Tatra banky za umenie v kategórii Mladý tvorca, v roku 2016 Cenu Frica Kafendu. Jej poslednými CD sú Lexikón chladu s M. Burlasom a Lalula, piesne I. Zeljenku s Quasars Ensemble.

Miki Skuta (klavír, SK) – patrí medzi najvýznamnejších reprezentantov slovenského klavírneho umenia. Študoval v Bratislave (E. Fischerová) a v Paríži (Cl. Helffer). Je laureátom niekoľkých domácich i zahraničných súťaží. Okrem klasickej hudby sa venuje tiež jazzu a populárnej hudbe. Spolupracoval s významnými umelcami z rozličných žánrov (B. Schmid, B. Mütter, Ch. Muthspiel, J. Bartoš, T. Stanko, G. Demeterová, D. Lockwood, M. Feldman, A. Kirschlager, J. Stivín, W. Muthspiel, E. Molinari a d). Ako sólista alebo člen komorných ansámblov účinkoval s SKO B. Warchala, Slovenskou filharmóniou, Cappellou Istropolitana, ŠKO Žilina, Janáčkovou filharmóniou v Ostrave, Bruckner Orchestra Linz, OENM, die Reihe a i. Predstavil sa na festivaloch doma i v zahraničí (Bach Unwrapped/Londýn, The Piano, Liszt Fesztivál/Budapešť, Varšavská jeseň, Kunstfest Weimar, Salzburg Biennale, Pianomania/Belgicko, Zürich Jazz Festival, Melos-Étos, Kontrasty/Ľov, Konvergencie). Ako sólista sa predstavil pod taktovkou osobností ako B. Warchal, Th. Kuchar, L. Svárovský, Zs. Nagy, R. Stankovský, D. McQueen, D. Héja, Sz. Bywalec, O. von Dohnányi a D. Gazon. Nahrával pre BMG, Amadeo, OEHMS Classics, ORF, Preiser Records, Hudobný fond. Medzi jeho nahrávkami patrí dôležité miesto Beethovenovým sonátam (Opus), Diabelliho variáciám (Pavlik Records) a Godbergovským variáciám a Tokátam J. S. Bacha (Hevhetia). Posledné dva tituly získali najvyššie hodnotenie v prestížnom britskom časopise BBC Music Magazine. Bol umeleckým riaditeľom festivalu Arcus Temporum v maďarskej Pannon-

halme. Je držiteľom ocenení Cena F. Kafendu a Krištáľové krídlo. Jeho skladby zazneli v Rakúsku, Nemecku, Švajčiarsku, Maďarsku a Holandsku. V r. 2005 skomponoval Husľový koncert pre B. Schmida. Od r. 1996 pôsobí s manželkou Norou v klavírnom duu, ktoré sa špecializuje na hudbu 20. storočia. / www.skuta.net

Nora Skuta (klavír, SK) – zakladajúca členka súboru Opera Aperta patrí v súčasnosti medzi najvýznamnejších medzinárodne aktívnych slov. klaviristov. Je vyhľadávanou komornou i sólovou hráčkou a zanietenou interpretkou súčasnej hudby. Pravidelne vystupuje na medzinárodných festivaloch, v súčasnosti úzko spolupracuje so súborom Österreichisches Ensemble für Neue Musik. V r. 2006 nahrala pre vydavateľstvo Hevhetia na SACD Sonáty a interlúdiá Johna Cagea, ktoré vysoko hodnotila domáca i zahraničná kritika. CD bolo v Londýne vybraté do knihy renomovaného kritika BBC Music Magazine Rogera Thomasa 1001 Classical recordings you must hear before you die.

Viliam Vojčík (lesný roh, SK) – študoval hru na lesnom rohu na košickom Konzervatóriu (M. Hubner) a na VŠMU (J. Budzák). V hre na tomto nástroji sa zdokonaľoval na majstrovských interpretačných kurzoch (A. Frydrieh). Po skončení štúdií účinkoval na rôznych festivaloch, podieľal sa na vzdelávacích projektoch, nahrávkach, interpretačných kurzoch a koncertoch so súborami ako Quasars Ensemble, VENI ensemble, ale tiež komornými zoskupeniami, ktoré sa zaoberajú hrou na dobových nástrojoch (Solamente naturali, Musica aeterna, Musica florea, Orpheo Orchestra Budapešť a d.) V r. 1997 bol V. Vojčík sólovým hornistom v Hudbe prezidenta Slovenskej republiky, kde ako prvý uviedol Koncert pre lesný roh a dychový orchester Adama Hudeca. Od r. 2010 pôsobí ako sólový hornista v Slovenskej filharmónii.

Ondrej Veselý (gitara, SK) – venuje sa predovšetkým interpretácii hudby slovenských skladateľov, tiež komorným a interdisciplinárnym projektom. Ako sólista uviedol svetové premiéry gitarových koncertov v spolupráci so Štátnou filharmóniou Košice (O. Kroupová: Eo Ipso, 2017) a Solamente Naturali (M. Bázlik: Koncert pre gitaru, kontrabas, čembalo a sláčikový orchester, 2015). Koncertoval na festivaloch Melos-Étos, Niccolò Paganini Guitar Festival (Taliansko), Comeniusdag (Holandsko), Pohoda, PostmutArt fest, Hudba u Fullu, Artis, Biela Noc. Medzi skladateľov, ktorí mu venovali svoje kompozície patria O. Kroupová, J. Kolkovič, M. Yeats, A. Gilardino, N. Figueiredo, J. Kmiťová, P. Duchnický, P. Machajdík, V. Kubička, L. Novosedlíková, A. Döme, D. Remeň a J. Laco. Veselý študoval hru na klasickej gitare pod vedením C. Marchioneho (Maastricht/Holandsko), M. Krajča a J. Zsapku, G. Bandiniho (Lucca/Taliansko) a P. Remenika (Žilina/Slovensko). Záujem o teoretické aspekty hudby ho priviedli k štúdiu hudobnej estetiky a semiotiky na UKF v Nitre pod vedením J. Fujaka.

Peter Vrbínčik (viola, SK) – oravský rodák, študoval na Konzervatóriu v Žiline (J. Glasnák) a bratislavskej VŠMU (J. Hošek). Bol hosťujúcim študentom na Hochschule für Musik und darstellende Kunst vo Viedni (T. Kakuska/Alban Berg Quartett), členom Gustav Mahler Jugend Orchestra, The Youth Orchestra of United Europe (C. Abbado), France Youth Orchestra (E. Krivine). Zúčastnil sa majstrovských kurzov u K. Kodúska a S. Palma. V r. 1989—1993 bol členom Slovenskej filharmónie, od roku 1987 pôsobil v súbore súčasnej hudby VENI ensemble, do r. 2003 zastával post 1. violistu v Cappelle Istropolitana. Ako sólista sa predstavil na BHS, so SOSR-om, Cappellou Istropolitana a SKO B. Warchala. V súčasnosti je riaditeľom súkromnej hudobnej školy v Jablonošove a pôsobí v súboroch starej hudby Solamente naturali, Musica aeterna a Haydn Sinfonietta Wien.

---

tím festivalu / Jozef Lupták/Lea Majerčáková/Ivana Schwarz/Ivica Horáková/

Zuzana Čičelová/Ema Garajová/Andrej Šuba/Adrian Rajter/Rút Cimermanová

umelecký riaditeľ / Jozef Lupták

dramaturgia / Jozef Lupták a Andrej Šuba,

ďakujeme za podnetné rady a nápady Adrianovi Rajterovi a Igorovi Karškovi

texty a redakcia bulletinu / Andrej Šuba

fotografie / s. 4 Archive Pics / s. 10 Granger Historical Picture Archive / s. 17 Science History Images /

s. 24 RBM Vintage Images / Alamy Stock Photo

grafický dizajn / Zuzana Čičelová

SYMFONICKÝ ORCHESTER SLOVENSKEHO ROZHLASU 90. SEZÓNA

90
SOSR

Symfonický orchester
Slovenského
rozhlasu

NAJBLIŽŠIE PODUJATIA

Abonentné koncerty

VI.

15. 2. 2019 19.00 hod.

Haydn / Szymanowski / Nielsen

Marian SOBULA, klavír

Mario KOŠIK, dirigent

VII.

22. 3. 2019 19.00 hod.

Paralelné fóbie

Burlas / Lindberg / Szöllösy

Martin ADÁMEK, klarinet

Zsolt NAGY, dirigent

VIII.

5. 4. 2019 19.00 hod.

Adès / Ravel / Berlioz

Miki SKUTA, klavír

Alain PÂRIS, dirigent

IX.

24. 5. 2019 19.00 hod.

Spomienky

Cikker / Elgar / Beethoven

Jozef LUPTÁK, violončelo

Kevin GRIFFITHS, dirigent

X.

14. 6. 2019 19.00 hod.

Záverečný koncert sezóny

Rajter / Bruch / Čajkovskij

Dalibor KARVAY, husle

Peter VALENTOVIČ, dirigent

Mimoriadne koncerty

22. 2. 2019 19.00 hod.

Verdi Rekviem

Maida HUNDELING, soprán

Anna Maria CHIURI, mezzosoprán

Paolo LARDIZZONE, tenor

Peter MIKULÁŠ, bas

Slovenský filharmonický zbor

Jozef CHABROŇ, zbormajster

Peter VALENTOVIČ, dirigent

12. 4. 2019 19.00 hod.

Allegretto

Mozart / Rossini

/ Offenbach / Gounod

Alexander Moyzes

Symfónia č. 1

Zoya PETROVA, soprán

Tigrjy BAZHAKIN, barytón

Peter VALENTOVIČ, dirigent

Koncert sa koná v spolupráci
s Hudobným centrom.

www.sosr.sk

facebook.com/sosr.sk

www.koncertyrtvs.sk

rtv: : RÁDIO DEVÍN

konvergenzie

generálny partner

u. fond
na podporu
umenia

festival z verejných zdrojov
podporil fond na podporu umenia

hlavný partner

SLOVENSKÁ
sporiteľňa

partneri

 ZSE

 **NADAČNÝ
FOND
TELEKOM**

*my
Piano*

KINO
LUMIERE

Government
of Canada
Embassy
of Canada

Gouvernement
du Canada
Ambassade
du Canada

Balassiho inštitút
Maďarský inštitút
v Bratislave

HOTEL DEVÍN
****

**NOVÁ
CVERNOUKA**

mediálni partneri

rtv:
ROZHLAS A TELEVÍZIA
SLOVENSKA

:RÁDIO DEVÍN

:RÁDIO_FM

hudobný život

DENNÍK
N

.týždeň

NOVÝ
POPULÁR

CITYLIFE.SK
CO SA DEJE V BRATISLAVE A OKOLI

in.ba

kam do mesta

Bratislavský
KURIÉR

**MUSIC
PRESS**

9múz
www.9m.sk

OPERA
SLOVAKIA

vstupenky

ticketportal
VSTUPENKY NA KONVERGENCIE

konvergenzie.sk

 facebook.com/konvergenzie
 festival_konvergenzie
 youtube.com/FestivalKonvergenzie